

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 22
van **BJÖRN RZOSKA**
datum: 6 oktober 2020

aan **WOUTER BEKE**

VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID, GEZIN EN ARMOEDEBESTRIJDING

Coronacrisis - Compensatie leegstanddagen woonzorgcentra (wzc's)

Op 24 april 2020 nam de Vlaamse Regering naar aanleiding van de coronacrisis een besluit met een aantal maatregelen ter ondersteuning van de woonzorgcentra, centra voor kortverblijf, centra voor dagverzorging en centra voor dagopvang. Om de leegstand in de centra te bepalen, werd gekozen om het bezettingsaantal van 12 maart te nemen. Vanaf die dag gingen de centra wegens de coronacrisis in lockdown en was er een opnamestop.

Leegstanddagen wegens overlijden of ontslag worden in artikel 1 als volgt benoemd: "Het aantal dagen in de COVID-19-periode per woongegelegenheid die niet werd bewoond ten gevolge van de COVID-19-crisis, wegens overlijden of ontslag in de COVID-19 periode." Daarmee stelt de Vlaamse Regering dat ze leegstanddagen financieel wil compenseren voor de centra, maar geen structurele leegstand wenst te vergoeden.

Toch heeft het werken met het referentieaantal op 12 maart een aantal gevolgen. Een centrum dat op 12 maart toevallig een volledige bezetting had, is financieel in het voordeel. Elk bed dat in de COVID-periode leegstaat, wordt vergoed. Daardoor is er weinig motivatie om leegstaande bedden op te vullen met bijvoorbeeld ziekenhuisopnames. De kosten worden toch gedekt.

Aan de andere kant: wie de pech had om in zijn centrum op 11 maart 1 of 2 overlijdens te hebben, kan op minder compensatie rekenen. De capaciteit die op 12 maart leegstond, wordt in de omzendbrieven TFO/2020/06 van 30 maart 2020 en TFO/2020/12 van 1 juli 2020 namelijk beschouwd als 'structurele leegstand'. Dat hoeft natuurlijk niet het geval te zijn.

In realiteit zijn leegstanddagen op 13 of 14 maart ook niet per se te wijten aan het virus, maar leegstand die er anders ook zou zijn geweest. Het feit is wel dat ze wegens de maatregelen en de opnamestop niet meer ingevuld mochten worden en dus een compensatie verdienen. Leegstanddagen die voorvallen tussen pakweg 20 maart en 30 maart zijn duidelijk wel te wijten aan de opnamestop en zouden dus zeker ook gecompenseerd moeten worden.

Het Team Financiën Ouderenzorg interpreteert dat echter anders en weigert de compensatie toe te staan voor die leegstanddagen. Deze weigering heeft uiteraard enorme financiële gevolgen voor de instellingen.

Ik kader het met een concreet voorbeeld. Een instelling met 100 bedden heeft op 11 maart 2 overlijdens. Het referentiegetal op 12 maart is dan 98 bedden. Ook al heeft de instelling

een wachtlijst die in normale omstandigheden de capaciteit op korte termijn weer naar het maximum zou optrekken, door de opnamestop blijven deze bedden leeg en worden dus niet vergoed. Vlaanderen ziet deze leegstand als 'structureel', ook al staan ze tijdens de opnamestop duidelijk leeg wegens het virus.

In dezelfde periode doen ziekenhuizen er alles aan om hun bedden beschikbaar te houden voor coronapatiënten. Aan woonzorgcentra werd gevraagd om zorgbehoevende ouderen op te nemen.

Instellingen zoals in bovenstaand voorbeeld die niet op hun maximumcapaciteit zitten en nieuwe bewoners uit de ziekenhuizen opnemen voor een bewoner die overleden is, komen op een bezettingsaantal dat hoger ligt dan het referentiegetal van 12 maart. Als er een ondertekende schriftelijke overeenkomst was van voor 12 maart, mochten woonzorgcentra ouderen ook nog opnemen na 13 maart.

In ons voorbeeld: op 15 maart neemt de instelling 1 zorgbehoevende ouder op uit het ziekenhuis. Het bezettingsaantal komt daardoor op 99 en dus hoger dan het referentiegetal van 12 maart. Als dan op bijvoorbeeld 19 maart een bewoner overlijdt, staat er opnieuw een bed leeg (dat nog steeds niet mag ingevuld worden tot 8 juni door de opnamestop) en staat de instelling terug op het referentiegetal. Omdat de instelling niet onder het referentiegetal gaat, wordt dat vrijgekomen bed niet vergoed. Toch hoeft dat lege bed geen structurele leegstand te zijn en is de leegstand eigenlijk duidelijk te wijten aan de opnamestop die het gevolg is van de coronacrisis. In die zin komt deze leegstand overeen met wat te lezen staat in bovenvermeld artikel 1: leegstanddagen omwille van overlijden of ontslag zijn "het aantal dagen in de COVID-19-periode per woongelegenheden die niet werd bewoond ten gevolge van de COVID-19-crisis, wegens overlijden of ontslag in de COVID-19-periode".

Men zou de bedden die woonzorgcentra hebben opgevuld met ziekenhuispatiënten of met ouderen die wegens een nijpende thuissituatie niet meer thuis konden wonen, eigenlijk bij het referentiegetal kunnen tellen, gelet op de (extra) inspanningen die woonzorgcentra deden om de ziekenhuizen te ontlasten of zwaar zorgbehoevende ouderen te helpen. Door de interpretatie van het Team Financiën Ouderenzorg worden woonzorgcentra die patiënten opvingen financieel benadeeld.

1. Worden leegstanddagen op 13 en 14 maart financieel gecompenseerd? Graag ook de argumentatie voor het antwoord.
2. Kan de minister toelichten waarom het Team Financiën Ouderenzorg de leegstand die bij toeval is ontstaan in de dagen net voor 12 maart zo strikt als structurele leegstand beschouwt tot 31 juli?
3. Zullen leegstanddagen die ontstaan op - zoals in het aangehaalde voorbeeld - 19 maart tot het einde van de regeling van compensatie van leegstanddagen op basis van een referentiegetal (dus tot 31 juli) financieel gecompenseerd worden? Graag ook de argumentatie bij het antwoord.
4. Is de minister het eens met de redenering dat instellingen die door opnames boven hun referentiegetal kwamen, vergoed zouden moeten worden als door overlijdens leegstand ontstond, maar de instelling niet onder het referentiegetal ging? Graag ook toelichting bij het antwoord.
5. Waarom worden de opnames uit de ziekenhuizen door woonzorgcentra of zwaar zorgbehoevende ouderen uit een thuissituatie tijdens de opnamestop niet bij het referentiegetal geteld?

ANTWOORD

op vraag nr. 22 van 6 oktober 2020

van **BJÖRN RZOSKA**

1. Het besluit van 24 april 2020 voorziet in compensaties van de leegstandsdagen in de COVID-19-periode. De COVID-19 periode stond in het besluit artikel 1, 4° bepaald als de periode van 13 maart 2020 tot en met een door de minister te bepalen datum. Deze regeling en bijgevolg ook de COVID-19-periode werd met het wijzigingsbesluit van de Vlaamse Regering van 17 juli 2020 afgesloten op 31 juli 2020. Bijkomende leegstand die ontstaan is op 13 of 14 maart 2020, dus in de COVID-19-periode, ten gevolge van tijdelijke afwezigheid of omwille van een overlijden wordt bijgevolg financieel gecompenseerd. Voor de regeling vanaf 1 augustus tot 31 december 2020 verwijs ik naar het antwoord op vraag 4.
2. Zoals hierboven vermeld, loopt de COVID-19-periode vanaf 13 maart 2020 tot en met 31 juli 2020. Het besluit bepaalt verder ook onder artikel 1, 10° dat leegstandsdagen omwille van tijdelijke afwezigheid het aantal dagen in de COVID-19-periode betreft per woongegelegenheid die niet werd bewoond ten gevolge van de COVID-19-crisis, wegens ziekenhuisopname of andere reden van tijdelijke afwezigheid van de bewoner in de COVID-19-periode. Artikel 1, 11° stelt dan weer dat leegstandsdagen omwille van overlijden of ontslag het aantal dagen betreft in de COVID-19-periode per woongegelegenheid die niet werd bewoond ten gevolge van de COVID-19-crisis, wegens overlijden of ontslag in de COVID-19-periode.

In beide definities staat expliciet bepaald dat, voor het bepalen van de leegstandsdagen, de ziekenhuisopname of een andere reden van tijdelijke afwezigheid en overlijdens of ontslagen in de COVID19-periode in rekening gebracht kunnen worden. Dit is dus vanaf 13 maart 2020. Omwille van die bepalingen heeft de administratie, die overigens zeer nauw betrokken was in de opmaak van deze regelgeving, in de brieven aan de sector steeds 12 maart 2020 als ijkdatum opgegeven.

Elke regeling moet uiteraard een begin- en einddatum kennen. Van de 1.304 woonzorgcentra en centra voor kortverblijf op wie deze regeling van toepassing is, zullen er, ongeacht welke datum gekozen wordt als de startdatum van de regeling, steeds voorzieningen zijn die enkele dagen eerder een gunstigere bezetting hadden. De startdatum van de regeling werd op 13 maart 2020 gelegd, de dag waarop de opnamestop van kracht werd.

3. De woonzorgcentra deelden voor 15 mei 2020 hun leegstandsdagen voor de periode van 13 maart tot en met 30 april 2020 mee aan het agentschap. Op 2 juni werd de compensatie voor deze periode uitbetaald. De gegevens voor de periode van 1 mei 2020 tot en met 30 juni 2020 werden ingediend voor 15 juli 2020 en de compensaties voor deze periode uitbetaald op 31 juli 2020. Tenslotte werden de gegevens voor de periode van 1 juli tot en met 31 juli meegedeeld voor 31 augustus waarna de compensaties voor deze periode werden betaald op 30 september 2020. Daarmee zijn alle compensaties in het kader van deze regeling ook effectief betaald. Het besluit van 24 april 2020 heeft van meet af aan als doelstelling gehad de bijkomende leegstand die ontstond sinds 13 maart 2020 te compenseren. Ten gevolge van de opnamestop was het immers te voorzien dat die nieuwe leegstand die, zoals bepaald in artikel 1, 10° en 11°, ontstond vanaf 13 maart 2020 niet opnieuw zou kunnen worden ingevuld ten gevolge van de opnamestop. In samenspraak met mijn kabinet heeft het

agentschap in een zeer kort tijdsbestek een regeling en besluit uitgewerkt die de woonzorgcentra, centra voor kortverblijf, centra voor dagverzorging en centra voor dagopvang financiële zekerheid moest bieden in een tijd dat nieuwe opnames niet meer mogelijk waren. De regeling moest voorzien in een compensatie van de leegstand tot aan het niveau zoals dit was bij aanvang van de opnamestop, namelijk 13 maart 2020. Een regeling met leegstandsdagen werd uitgewerkt waarop ook de partners in de regering zich akkoord verklaarden met dit principe.

Op 30 april 2020 heeft het agentschap een uitgebreide communicatie aan de sector gericht waarbij het besluit van 24 april 2020 werd toegelicht. Vermits het echter een nieuwe regeling betrof en de karakteristieken in de sector zo divers zijn, ontving het agentschap talrijke vragen. Een overzicht met veel gestelde vragen en antwoorden werd op 7 mei 2020 aan de sector bezorgd. Daarbij werden ook voorbeelden bezorgd die een voorbeeld gaven van de toepassing van het besluit om de leegstandsdagen te berekenen.

Vanwege een specifieke initiatiefnemer ontving het agentschap nog bijkomende vragen om verduidelijking van de voorbeelden omdat volgens de betreffende initiatiefnemer meerdere benaderingen mogelijk zouden zijn. Het agentschap heeft op 1 juli 2020 bijkomend een nog meer geëxpliciteerd voorbeeld opgemaakt en verspreid aan de sector. Dit voorbeeld vertrok opnieuw, na afstemming met mijn kabinet, vanuit de hogervermelde insteek dat het besluit tot doelstelling heeft om de bijkomende leegstand ten opzicht van de situatie op 12 maart 2020, die niet kon worden ingevuld ten gevolge van de opnamestop, te compenseren.

Dit betekent inderdaad dat de instructie ook inhield dat, zolang de bezetting in de voorziening hoger lag dan de bezetting op 12 maart 2020 omwille van opname van bewoners uit het ziekenhuis, men geen leegstandscompensatie kon ontvangen bij overlijden van één of meer bewoners.

Pas op het moment dat de bezetting van de voorziening opnieuw zakte tot onder het niveau van 12 maart 2020, konden bijkomende overlijdens opnieuw als een leegstandsdag geteld worden. Het agentschap heeft over deze verduidelijking, behoudens van diezelfde specifieke initiatiefnemer, geen bezwaren ontvangen.

4. Het voorbeeld geformuleerd in de vraagstelling handelt over een situatie waarbij er na 13 maart 2020 meer bewoners aanwezig zijn in het woonzorgcentrum dan het woonzorgcentrum telde op 12 maart 2020.

Op het moment van opmaak van dit besluit was de algemene teneur dat de woonzorgcentra kampten met talrijke overlijdens en de financiële continuïteit in het gedrang kwam ten gevolge van enerzijds die overlijdens of bewoners die terugkeerden naar de thuissituatie en anderzijds de opnamestop.

De grootste bekommernis inzake financiële continuïteit betrof dus de leegstand die ontstaan was ten opzichte van de start van de opnamestop.

Er waren op dat moment vanuit het veld of de koepelorganisaties weinig tot geen signalen dat kort na 13 maart 2020, de start van de opnamestop, er een aantal voorzieningen zou zijn dat net een stijging in de bezetting ervaarde in plaats van de daling waarover de grote bezorgdheid leefde in de sector. Ook vandaag nog blijkt uit de reacties die het agentschap ontvangt niet dat dit een algemene situatie is.

Het besluit van 24 april 2020 werd, zoals hogervermeld, en met de kennis waarover het agentschap en mijn kabinet beschikte, dan ook opgemaakt met als doelstelling om de voorzieningen financiële zekerheid te bieden binnen het kader van de opnamestop. Dit door een compensatie te bieden voor eventuele leegstand tot op het niveau van de dag voordat de opnamestop vanaf 12 maart 2020 aanvatte. Het besluit werd op basis

van deze principes opgemaakt. De principes en het besluit werden voorgelegd aan de regeringspartners en goedgekeurd. Daarmee ging de Vlaamse Regering een aanzienlijk financieel engagement aan. Het agentschap, dat nauw betrokken was bij de uitwerking van het besluit, heeft in zijn instructies over het besluit dan ook steeds overeenkomstig deze principes gecommuniceerd aan de sector.

Op basis van de evoluties in de sector, die het agentschap en mijn kabinet vaststelden, werd met het wijzigingsbesluit van 17 juli 2020 de regeling waarbij leegstandsdagen gebruikt worden ter bepaling van de compensatie, verlaten. Een nieuwe regeling werd uitgewerkt waarbij er o.a. voor gekozen werd om de leegstand te compenseren die woonzorgcentra aanhouden om in geval van een uitbraak snel te kunnen cohorteren. Deze principes werden uitgewerkt in het wijzigingsbesluit en goedgekeurd door de regeringspartners. Voor de compensaties vanaf 1 augustus 2020 wordt de effectieve bezetting afgezet ten opzichte van de bezetting in de periode van 1 juli 2018 tot en met 30 juni 2019. De referentieperiode van 1 juli 2018 tot en met 30 juni 2019 is de laatste volledige referentieperiode van voor de covid-19-uitbraak waarover het agentschap beschikt. In toepassing van deze nieuwe principes moet ook niet meer worden gekeken naar de situatie op 12 maart 2020 en is er bijgevolg geen impact voor al dan niet opnames bovenop de bezetting zoals die op 12 maart 2020 was.

5. Zoals vermeld in het antwoord op de vierde vraag werden de principes en het besluit uitgewerkt met als doelstelling de voorzieningen financiële zekerheid te bieden binnen het kader van de opnamestop door een compensatie te bieden voor eventuele leegstand tot op het niveau van de dag voordat de opnamestop vanaf 13 maart 2020 aanvatte. Met de regeling die sinds 1 augustus 2020 van toepassing is, doet deze situatie zich niet meer voor.